

ΒΙΒΛΙΟΜΑΝΙΑ

Τρεις άντρες

Τρία ελληνικά βιβλία γραμμένα από αντρικό χέρι που αξίζει να διαβάσετε.

Η πιο κρυφή πληγή

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΡΑΠΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ, ΣΕΛ.: 401, ΤΙΜΗ: €9,99

«Το συμπέρασμά μου από τη ζωή, μετά από σαράντα οκτώ χρόνια, είναι ότι όταν πεθαίνει κάποιος οικείος σου, και μάλιστα ένας पुलώνας του οικογενειακού σου οικοδομήματος, γίνονται κολοσσιαίες, αν και αόρατες, αλλαγές μέσα σου» (σ. 27). Αυτή η φράση, που θα μπορούσε να τεθεί ως προμετωπίδα ολόκληρου του μυθιστορηματος, προσιδιάζει στον Ραπτόπουλο τόσο λόγω ψυχουσυνθέσεως όσο και λόγω αφηγηματικής τεχνικής.

Η κρυφή πληγή του αφηγητή δεν ξέρουμε αν είναι η μύηση στον έρωτα που θέλει εκατοντάδες σελίδες για να συστηθεί ή ο πόνος για τα Δεκεμβριανά του '44 (τότε που ο Τσώρτσιλ ζήτησε ματαίως από τους Τούρκους να στείλουν αστυνομικά σώματα για να τηρήσουν την τάξη στην Αθήνα...). Ο Ραπτόπουλος εφαρμόζει μια τεχνική που του πάει γάντι: ενώ σεργιανάει από κάμαρη σε κάμαρη και από γυναίκα σε γυναίκα εξαντλώντας το πρώτο επίπεδο της αφήγησης και τα αποθέματα εφηβείας που διαθέτει, με μια κίνηση της μαγικής σφαίρας μεταβαίνει στην ατμόσφαιρα του Εμφυλίου όπου ξαναζει, χωρίς να τα έχει ζήσει, τα γεγονότα της Αθήνας. Πρόκειται για μια θεατρική σκηνή που απαιτεί δύο τύλους για να συγκρατήσει το δράμα της. Από τη μία η αμήχανη νεότητα, από την άλλη το μένος για εκδίκηση, όπως στην περίπτωση του Γερόσταθου, συνεργάτη των Γερμανών και μανιακού καταδότη, που τελικά εγδάρη ζωντανός με κάτι μεγάλα καρφιά, απ' αυτά που διαπερνούν καθρόνια. Επίσης, η τρομερή αστυνομία του ΚΚΕ, η επιλεγόμενη ΟΠΛΑ, ξεπάστρεψε πολλούς αιρετικούς της παράταξης, ανάμεσά τους και οπαδούς του Τρότσκι (σ. 194).

Ο Ραπτόπουλος δοκιμάζει πολλές αφηγηματικές τεχνικές, τόσο για τότε όσο και για τώρα, τόσο την εμφυλιακή μαρτυρία όσο και τη βιωματική, αλλά το κυριότερο είναι ότι δεν πιέζεται, μιλάει λες και όλα διαδραματίζονται προ των ομμάτων του - τόσο οι εκτελέσεις όσο και τα γαμήσια. Τέχνασμα; Επίδειξη; Λίγος Σαίξπηρ εν προκειμένω είναι απαραίτητος: κατάλληλη είναι κάθε ώρα, για ό,τι γίνεται στην ώρα του...

Ο αφηγητής φαίνεται να είναι δικέφαλος, δίγλωσσος, με διπλό ηλεκτρονικό μολύβι. Το δηλώνει, άλλωστε, με ελικρινεία: «Ούτως ή άλλως, ο πρωταγωνιστής έχει το όνομά μου και αποτελεί μια σύνθεση του εαυτού μου και του πατέρα μου, σαν να είμαι εγώ, αλλά φορτωμένος και με τις αμαρτίες του γονιού μου» (σ. 209). Ως εκ τούτου, το κείμενο έχει

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: DREYK THE PIRATE

ανάγκη δραματικής βαθύτητας, μεγάλες δόσεις παρελθόντος, ώστε οι ερωτικές και άλλες περιπέτειες του νεαρού να αποκτήσουν ένα άλλοθι κι ένα ιστορικό πιστοποιητικό που θα καταστήσει πιο έγκυρα τα σούρτα-φέρτα στην πόλη. Πρόκειται για έναν ιδιαίτερο και προικισμένο τρελό που διασχίζει την Ιστορία από τα Δεκεμβριανά και τον Εμφύλιο ίσαμε τις μέρες μας...

Πόρτο Λεόνε

ΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗ ΚΑΠΩΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΙΒΑΝΗΣ, ΣΕΛ.: 348, ΤΙΜΗ: €16,66

Οι έρωτες για τις γυναίκες -τόρα που η ηλικία δεν αστειεύεται- τείνουν να έλθουν σε δεύτερη μοίρα, αφήνοντας χώρο για τις παιδικές αγάπες. Είναι παράδοξο, αλλά ισχύει ως χαρμόσυνο γεγονός. Για παράδειγμα, η πόλη όπου μεγάλωσε κανείς κι έμαθε τα πάντα διεκδικεί προνομιάς θέσης στο θυμικό των σημερινών εξηναφεύγα, αν μάλιστα λάβουμε υπό-

ψη μας ότι μαζί με την πόλη πάει ακαζέ και σφιχταγκαλιασμένη η ποδοσφαιρική ομάδα, ο Ολυμπιακός δηλαδή, τότε έχουμε μια καλή μαλάγρα για ένα αφήγημα εφηβικής συγκίνησης και ανδρικής νοσταλγίας.

Ο Καπώνης σπούδασε το γράψιμο γράφοντας αλληπάλληλα τηλεοπτικά σενάρια, ενίοτε με μεγάλη επιτυχία, κι επίσης υπογράφωντας επτά μυθιστορήματα. Η επιστροφή με φόρα στα νεανικά του χρόνια, περίπου σαν προσκύνημα στη γενέτειρα, έχει καλό ρυθμό, εξαίρετο υλικό και κυρίως καθαρό συναίσθημα, χωρίς εύκολη δραματολογία και συμβατικές περιγραφές των προσώπων. Όσο για την ποδοσφαιρική θρησκεία της πόλης, αρκούν δύο παρατηρήσεις: οι παρέες διαβάζουν το «Φως των σπορ» όπως οι μουσουλμάνοι το Κοράνι, όσο για τη μάνα που βλέπει τον υποψήφιο γαμπρό της κόρης της, τον κοιτάζει κατάματα και αποκαλύπτει: «Της το είπα, μη μου φέρει Παναθηναϊκό γαμπρό, γιατί θα τον πετάξω απ' το μπαλκόνι».

Ο αφηγητής κατά συνέπεια έχει δύο μοτίβα

Βιβλίο

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΩΣΤΗ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ

που πρέπει να τα εξαντλήσει: από τη μία οι λαϊκές παρέες που ορκίζονται στον Πειραιά και στο ήθος του και από την άλλη η θρησκεία του Ολυμπιακού (μιλάμε για την εποχή των Λουσάντα, Περούδη, Δεληκάρη, Γιούτσου, Σουνετόπουλου, Αϊδινίου, Αγγελή, Γκλέτσου, Σιόκου, Γκαϊτατζή, Κελεσιόδη κ.λπ.).

Οι σελίδες για τις γυναίκες είναι εξαιρετικές, παλαιάς κοπής βέβαια, αλλά με υγιές αντρίλκι και με δράματα και ιδιόζυγες στιγμές. Λόγου χάρι, όταν η μάνα γυροφέρνει στην αυλή επειδή είναι η πρώτη φορά που ξημέρωσε χωρίς να έρθει ο γιος της σπίτι, είναι κάτι που διαπερνά πέρα για πέρα την εφηβική μήνη.

Το πιο σκληρό συμβάν του βιβλίου, το δράμα δηλαδή του Βαγγέλη με την Ντίνα και τον Κυριάκο και το αναπόφευκτο φονικό, είναι πειστικό, αξίζει τη φράση «ενώθηκαν στην αμαρτία και στην προσοδία» και συνάμα δεν ξεφεύγει από τη συνολική αφήγηση, η οποία διατηρεί το τέμπο και το πιστεύω της από την πρώτη ίσα με την τελευταία σελίδα.

Έχουμε την εντύπωση ότι ο Καπώνης με το Πάρτο Δέονε έκανε λογοτεχνικό τάμα και πήρε ό,τι του άξιζε.

Ανεξαρτησία

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ Χ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΜΕΤ.: ΝΙΝΑ ΜΠΟΥΡΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ,

ΣΕΛ.: 485, ΤΙΜΗ: €18,70

Ο συγγραφέας –καλά να είναι– έχει διδάξει πληροφορική στο Χάρβαρντ, στο MIT, στο Στάνφορντ, στο Μπέρικλεϊ και, πέρα από τα βιβλία του, είναι μέλος της Εθνικής Ακαδημίας των ΗΠΑ. Ωστόσο, δεν πρόκειται για έναν Ρωμίο που έριξε μαύρη πέτρα πίσω του ή για έναν πεζογράφο που προτιμά την ελληνική γλώσσα από την αμερικανική. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει. Έχουμε να κάνουμε με έναν πρώην Έλληνα και νυν Αμερικάνο ο οποίος όμως –τι τύχη!– μετέχει στην αντίσταση ενάντια στη Χούντα, διακινδυνεύει, γυρεύει τα απόμακρα ίχνη της οικογενειάς του και συνάμα κάνει απίθανες επιστροφές στο '21 και στο Τείχος του Βερολίνου.

Χωρίς καμιά υπερβολή και παρότι αντέχουμε το διάβασμα των μυθιστορημάτων, η *Ανεξαρτησία* δεν μας έπεισε σε καμιά στιγμή της αφήγησης. Δεν ξέρουμε αν ευθύνεται η ελληνιο-αμερικανική ταυτότητα του Παπαδημητρίου ή η προσπάθειά του να φανεί περισσότερο Έλληνας απ' ό,τι στην πραγματικότητα είναι. Πάντως, έχει κεφάλαια που νομίζεις ότι μιλάει ένας βέρος Έλληνας και επίσης κεφάλαια όπου εμφανίζεται ένας αχταρμάς άνευ προηγουμένου. Πιθανώς, η πιο πειστική παράγραφος που εντόπισα να είναι η ακόλουθη:

«Το Πρίνστον ήταν εντάξει. Ένα βράδυ, την πρώτη εβδομάδα των μαθημάτων, είδα ότι δύο προπτυχιακοί έπαιζαν τάβλι στο καθιστικό της εστίας και μερικοί άλλοι παρακολουθούσαν. Πλησίασα κι έριξα μια ματιά και ξαφνικά με περιέβαλε μια γλυκιά θαλωπωρή: το πανεπιστήμιο του Πρίνστον είναι τρεις χιλιάδες στρέμματα γεμάτα εξυπνοπούλια. Δεν θα αντιμετώπιζω οικονομικό πρόβλημα στις μεταπτυχιακές σπουδές μου. Γράφτηκα σε ένα μάθημα Μαθηματικής Φυσικής. Ήταν δύσκολο και όλοι οι συμφοιτητές μου ήταν ιδιοφυείς, αλλά τα πήγα καλά. Στο τραπέζι των Ευχαριστιών, η μητέρα μου με ρώτησε για τη σχολή. “Νόμιζα ότι σου άρεσε η φυσική, όχι τα Μαθηματικά” είπε κάποια στιγμή. Μιλούσαμε αγγλικά για χάρη του Ρικ –όλο εκτός από τον Μακ φυσικά. Δεν της απάντησα αμέσως. “Η φυσική είναι το πώς λειτουργεί ο κόσμος”, της εξήγησα τελικά, “και τα Μαθηματικά είναι το πώς λειτουργεί η Φυσική”».

RADIO BOOKSPOTTING

ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ-ΙΚΑΡΟ ΜΠΑΜΠΑΣΑΚΗ

Φαίς / Νόλλας / Κοροβίνης

Τρία δώρα από τρεις μάστορες της πρόζας.

1 Με γοήτευαν και με γοητεύουν τα τεθαλασμένα έργα, τα αψασμένα παιχνίδια, τα συναρμολογούμενα βιβλία. Πετάγαμε από τη μία σελίδα στην άλλη, αλλάζεις διάθεση από τη μία παράγραφο στην άλλη, νιώθεις τον καταιγισμό να εναλλάσσεται με τη νηνεμία, κι όλα όμως να είναι ένα, όλα να οδηγούν στη μέθεξη, όλα να σε οδηγούν σε λεκτικές συνθέσεις και αρχιτεκτονήματα εντός σου. Και πώς να μιλήσεις για τον έρωτα, αυτού της σάρκας και των οστών, αν όχι με κομμάτια κι αποσπάσματα; Πώς, αν όχι μέσα από την αντιφαίριση των αντιφάσεων και από το night club των συνειρμών; Διαβάζω, και μένω, όπως λέγαμε παλιά: «Συναντιόμασταν. Γδυνόμασταν. Ανταλλάσσαμε υγρασίες. Ξανταντιόμασταν. Συναντιόμασταν. Γδυνόμασταν. Ανταλλάσσαμε σιωπές. Συναντιόμασταν. Γδυνόμασταν. Ανταλλάσσαμε ψέματα. Ξανταντιόμασταν. Συναντιόμασταν. Γδυνόμασταν. Ανταλλάξαμε ποτέ γυμνότητες;” Σου φάνηκε ελαφρώς μελό, όταν έλαβες μια ασπρόμαυρη φωτογραφία του Τζακομέτι απ' το Παρίσι, όπου από πίσω υπήρχαν αυτές οι αράδες, με γράμματα ψείρες, λες και αρνιόντουσαν να μνημειωθούν στο χαρτί, λες και λαχταρούσαν να χαθούν στην απόλυτη λευκότητα» (Μισέλ Φαίς, *Κτερίσματα*, εκδ. Πατάκη, σ. 191). Έρωτας μέσα από το καλειδοσκόπιο του συγγραφέα που γίνεται/είναι ποιητής. Και μου 'ρχεται το τετράστιχο, διαβάζοντας το βιβλίο, και το γράφω στο σημειωματάριο:

Κτερίσματα εδιάβαζα του Φίνου Φίλου Φαίς
Και ούϊσκι άιρις έπινα με δίχως διόλου ice
Θραύσματα και θερίσματα, θύμησης και
θεριέματα
Αρμόζονται, συμπλέκονται, κάμουμε ντου
στα ψέματα

ΜΙΣΕΛ ΦΑΪΣ
Κτερίσματα
Εκδόσεις Πατάκη
Σελίδες: 283
Τιμή: €14,50

2 Μυθιστορήματα σε λίαν συμπυκνωμένη μορφή, short stories έτοιμες ανά πάσα στιγμή να εκραγούν. Ζωή στο περιθώριο, χαμοζωή, ζωή σε υποχθόνιους γαλαξίες, στις κατακόμβες της επίσημης πραγματικότητας που μπάζει από παντού. Ψυχές με στρώματα λάσπης γύρω τους, τρένα χτεσινά, ρόδες σκουριασμένες, ιδρωμένες, που έγραφε ➡

ΤΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΞΑΝΑΒΛΕΠΕΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ;

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

fb
Twitter

db διοπτρα | ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 40, ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ | ΤΗΛ.: 210 3302828 | www.dioptra.gr

Το καλύτερο δώρο για τη γιορτή των ερωτευμένων

Η ερωτική τριλογία που σπάει όλα τα ρεκόρ πωλήσεων παγκοσμίως

Ε. L. James
Ανακαλύψτε το βιβλίο για το οποίο μιλούσαν σε όλο τον κόσμο!

Πενήντα αποχρώσεις του γκρι
Απελευθέρωση

40.000.000 αντίτυπα σε όλο τον κόσμο

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΤΑΚΗ
www.patakis.gr

➔ ο Τάσος Φαληρέας και τραγουδούσε ο Θεός Νώντας, νοσταλγία αναποδογυρισμένη έτοιμη να σου δείχνει την άχαρη βραχνάδα ενός άχαρου σήμερα, γιατί κάποτε υπήρχανε «αυτά τα γλυκά απόβραδα που περιμένεις να συμβούν τα πάντα, και καθόμαστε στο καφενείο δίπλα στη λίμνη», ενώ σήμερα, άμα σε ρωτήσουν απότομα, θ' απαντήσεις πως όχι, σίγουρα όχι, δεν υπάρχουν καφενεΐα και δεν ξέρεις ακριβώς τι σημαίνει λίμνη. Δημήτρης Νόλλας και *Στον τόπο* (εκδ. Ίκαρος), δέκα διηγήματα και ογδόντα τρεις σελίδες που γίνονται οχτακόσιες, χίλιες τριακόσιες μες στο μυαλό σου, που το πυρώνουν και το βουρλίζουν με την ασυνεννοησία του Νεκτάριου και της Ανθούλας, όπου και η φράση «Πόσα σουσάμια μπορεί να είναι κολλημένα πάνω σ' ένα κουλούρι, αναρωτήθηκε ο Νεκτάριος, καθώς σκορπίστηκαν πάνω στο τσίγκινο τραπέζακι» (σ. 23), το αναστατώνουν για να κάτσει να ξασκαφετεί μέσα από τον μονόλογο του σαλταρισμένου από την πρώτη πρωτεύουσα των Σελτζούκων που θα πει, «Γεγονότα, βλάκκα, γεγονότα σχετικά με το γεγονός» (σ. 51), που το γκρεμίζουν μπας και ανρθωθεί πιο ανθρωπίνια μέσα από την ψυχεδελική παραλλαγή μιας ιστορίας που θα μπορούσε να είχε

γράψει ο Ρέιμοντ Κάρβερ, μέσα από την «Τιμή των ονείρων», με τον γυρολόγο που φέρνει του Τζον Σίλβερ, του πειρατή απ' το βιβλίο του Ρόμπερτ Λούις Στίβενσον και από τα παιδικά μας χρόνια. Νόλλας στα καλύτερά του!

Εγώ, μπορείς να με πεις και κοροβινικό εμένα, φαν του Θωμά του Κοροβίνη, κι ας μη μου φαίνεται. Τώρα πιάνω το πολυσέλιδο μυθιστόρημα '55 (εκδ. Άγρα, 449 σελίδες), μα έχω ακόμη μέσα μου τις υγρές φράσεις από το ολιγοσέλιδο *Αγγελόκρουσμα - Η τελευταία νύχτα του κυρ-Αλέξανδρου* (εκδ. Άγρα, 33 σελίδες). Να μία: «Ω, χάνομαι! Θα είναι το αγγέλιασμα! Μα να ο καφενές της Λυκόβρυσης, να η Πλάκα και το Μοναστηράκι, να τα καΐκια κι οι σκούνες μας, τα κυματώδη νερά των Σποράδων και στο βάθος το πολύφερνο Πήλιο». Παλιά, όταν ήμουνα στα ράδια, έπαιζα συνέχεια άσματα από το «Κελί» ανάμεσα σε Neubauten, Άκη Πάνου και Bob Dylan, και διάβαζα αποσπάσματα από τα βιβλία του Κοροβίνη, σαν να κάννιζα Καρέλια Αγγινίου, πίνοντας μισχοφίλερο και φρούμελ, ήτανε. Ωραία χρόνια ήτανε. Πολύ ωραία. Κι ένα βράδυ – αλλά αυτό είναι μιαν άλλη ιστορία να την πω.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΝΟΛΛΑΣ
Στον τόπο

Εκδόσεις Ίκαρος
Σελίδες: 88
Τιμή: €5,99

ΘΩΜΑΣ ΚΟΡΟΒΙΝΗΣ
Αγγελόκρουσμα

Εκδόσεις Άγρα
Σελίδες: 33
Τιμή: €7,50

THE GREEK SERIES | ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
31.01 - 17.03.2013
CHARLES WEBER

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
BENAKI MUSEUM

ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138 ■ 138 PIREOS STREET
www.benaki.gr

ΧΟΡΗΓΟΣ / SPONSOR
TAMER

ΥΠΟΘΗΚΗΤΗΣ / SUPPORTER
SWATCH GROUP
THE SWATCH GROUP (GREECE) SA

ΜΟΝΙΜΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΤΕΡΩΚΙΝΗΣΙΑΣ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ / BENAKI MUSEUM PERMANENT COMMUNICATION SPONSORS

EPT LIFO ελσc free ΔΟΜΕΣ culture ΠΟΥΛΙΓΙ eξώστης TANIA TIL TEXNIE